

Postanowienie z dnia 12 października 2007 r., V CZ 92/07

Skarga kasacyjna pozwanego w sprawie o ustalenie ojcostwa podlega opłacie stałej w kwocie przewidzianej w art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

Sędzia SN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

Sędzia SN Marek Sychowicz (sprawozdawca)

Sędzia SN Katarzyna Tyczka-Rote

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa małoletniego Pawła N. reprezentowanego przez matkę Annę N. przeciwko Jarosławowi M. o ustalenie ojcostwa, alimenty i zapłatę, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 października 2007 r. zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 29 maja 2007 r. oddalił zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 29 maja 2007 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach odrzucił skargę kasacyjną pozwanego Jarosława M. wniesioną od wyroku tego Sądu z dnia 11 stycznia 2007 r. w sprawie o ustalenie ojcostwa, stwierdzając, że opłata od skargi kasacyjnej w sprawie o ustalenie ojcostwa jest stała i wynosi 600 zł (art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm. – dalej: „u.k.s.c.”). Ponieważ skargę kasacyjną wniósł pełnomocnik pozwanego będący adwokatem i opłacił ją opłatą w kwocie 200 zł, skarga nie została należycie opłacona, więc na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. podlega odrzuceniu.

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia. Zdaniem skarżącego mogą wchodzić w grę dwie możliwości: albo w sprawie o ustalenie ojcostwa sytuacja pozwanego jest taka

sama jak powoda i korzysta on, tak jak powód (art. 96 ust. 1 pkt 1 u.k.s.c.), ze zwolnienia od kosztów sądowych, albo – co wydaje się właściwe – ma w tym wypadku zastosowanie w drodze analogii art. 27 pkt 4 u.k.s.c., przewidujący opłatę stałą w kwocie 200 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 3 ust. 2 pkt 3 u.k.s.c., opłacie podlega m.in. skarga kasacyjna, według zaś art. 18 ust. 1 u.k.s.c. przepisy ustawy przewidujące pobranie opłaty od pozwu lub wniosku wszczynającego postępowanie w sprawie stosuje się również m.in. do opłaty od skargi kasacyjnej.

Wśród przepisów ustawy o kosztach sądowych określających wysokość opłaty pobieranej od pozwu w poszczególnych rodzajach spraw nie ma przepisu wymieniającego wprost sprawy o ustalenie ojcostwa. Jest tak zapewne dlatego, że w myśl art. 96 ust. 1 pkt 1 u.k.s.c. strona dochodząca ustalenia ojcostwa nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, a zatem nie jest obowiązana do wniesienia opłaty od pozwu w takiej sprawie. Nie oznacza to jednak, że pozwany w sprawie o ustalenie ojcostwa nie ma obowiązku poniesienia opłaty od pozwu w razie uwzględnienia powództwa (art. 113 ust. 1 u.k.s.c.) i – wbrew sugestii wyrażonej w zażaleniu – od wniesionych przez niego, podlegających opłacie, innych pism w tej sprawie, m.in. od skargi kasacyjnej (art. 18 ust. 2 u.k.s.c.).

W zażaleniu powtórzony został za niektórymi komentatorami ustawy o kosztach sądowych pogląd, że podstawę dla określenia rodzaju i wysokości opłaty od pism wnoszonych przez pozwanego w sprawie o ustalenie ojcostwa stanowi stosowany w drodze analogii przepis art. 27 pkt 4 u.k.c., według którego od pozwu w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa lub macierzyństwa pobiera się opłatę stałą w kwocie 200 zł. Na uzasadnienie tego poglądu wskazuje się, że opłata w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa, ze względu na podobieństwo tej sprawy do sprawy o zaprzeczenie ojcostwa, powinna być taka sama jak w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa. Poglądu tego nie można jednak podzielić, zastosowanie bowiem analogii możliwe jest tylko wówczas, gdy w ustawie występuje luka, a ustawa o kosztach sądowych wyczerpująco reguluje kwestię rodzaju i wysokości opłaty od pozwu, obejmując tą regulacją wszystkie rodzaje spraw. Jest tak dlatego, że art. 14 ust. 1 tej ustawy stanowi, iż jeżeli przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej, pobiera się opłatę tymczasową, która stosownie do art. 14 ust. 3 ustawy wynosi 30 zł. Gdyby więc przepisy szczególne ustawy o kosztach sądowych

nie przewidywały opłaty od pozwu w sprawie o ustalenie ojcostwa, należałoby pobrać opłatę podstawową (30 zł), co wyklucza możliwość pobrania opłaty na podstawie innego przepisu szczególnego ustawy zastosowanego *per analogiam*.

Bliższa analiza przepisów ustawy o kosztach sądowych pozwala na znalezienie przepisu szczególnego, który określa rodzaj i wysokość opłaty od pozwu w sprawach o ustalenie ojcostwa; przepisem tym jest art. 26 ust. 1 pkt 6. Według tego przepisu, w sprawach o ochronę innych praw niemajątkowych, tj. praw niemajątkowych niewymienionych w art. 26 ust. 1 pkt 1-5 ustawy, pobiera się opłatę stałą w kwocie 600 zł, chyba że przepis szczególny nie stanowi inaczej.

Do praw niemajątkowych należą niewątpliwie prawa stanu cywilnego, określające sytuację prawną człowieka ze względu na jego przynależność do rodziny, zarówno spowodowaną więzami wynikającymi z pokrewieństwa, jak i więzami łączącymi małżonków. W nauce prawa cywilnego przez ochronę praw niemajątkowych rozumie się system roszczeń, łącznie ze zbliżonymi do nich uprawnieniami, jak np. prawem żądania ustalenia prawa lub stosunku prawnego (art. 189 k.p.c.), jakie przysługują uprawnionemu w razie naruszenia lub zagrożenia jego prawa. Sprawą o ochronę praw niemajątkowym jest więc także sprawa o ustalenie ojcostwa (art. 84 k.r.o., art. 453-458 k.p.c.). Ponieważ nie jest to sprawa o ochronę praw niemajątkowych wymienionych w art. 26 ust. 1 pkt 1-5 u.k.s.c., a nie ma przepisu szczególnego stanowiącego jakiego rodzaju i w jakiej wysokości pobiera się opłatę od pozwu w sprawie o ustalenie ojcostwa, podstawą do pobrania takiej opłaty jest więc art. 27 ust. 1 pkt 6 u.k.s.c. Takie też stanowisko zajęli niektórzy komentatorzy ustawy o kosztach sądowych. Okoliczność, że opłata w kwocie 600 zł może być oceniona jako wygórowana, nieproporcjonalna do wysokości opłat w innych podobnych sprawach, np. w sprawach o zaprzeczenie ojcostwa lub unieważnienie uznania dziecka, w których opłata wynosi 200 zł (art. 27 pkt 4 i 5 u.k.s.c.), nie może być argumentem za niestosowaniem przepisu ustawy przewidującego taką opłatę, może natomiast skłaniać do krytycznej oceny ustawy i postulowania jej zmiany.

Skoro opłata od skargi kasacyjnej jest taka sama jak opłata od pozwu (art. 18 ust. 2 u.k.s.c.), Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że skarga kasacyjna wniesiona przez pełnomocnika pozwanego będącego adwokatem została nienależycie opłacona i bez naruszenia art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 130² § 3 k.p.c. odrzucił ją. Zażalenie, jako niezasadne, należało zatem oddalić (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

